

דבר חודש בחודשו

בס"ד

מתורתו של הגאון הגדול רבי יואל שורן שליט"א

עלון 44 כסלו תשפ"ו

המשבר הפוליטי, החקירות וכתב האישום נגד ראש הממשלה

המשבר הפוליטי שאחרי שני בחירות, ועדיין יש ותיקו' בין שני הגושים עדיין בעינו עומד, ומסתמא שגם בחירות נוספות לא יפתרו את התסבוכת, ואחת הסיבות שגורמת להעמקת המשבר היא כתב האישום שהוגש נגד ראש הממשלה בשלושה תיקים, אשר רבים וטובים בין המשפטנים טוענים נגדם, ורואים בכך כמו שטען ראש הממשלה שזו אכיפה בררנית שהופעלה רק נגדו, ובמקרים חמורים יותר הפרקליטות התעלמה מהם לחלוטין ורק נגדו פעלו ביחס חריג וחמור.

הדבר הביא לתגובות מאד חריפות נגד הפרקליטות ששרים וראש הממשלה ואנשי משפט תקפו את מערכת המשפט הנוכחית בארץ.

בעבר הבאנו את דברי חז"ל (סנהדרין צח, א): "אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזלה מישראל", יתכן והמשבר החמור שאין ממשלה בישראל היא שלב נוסף לקראת הגאולה, אומרים בשם החזון איש שאמר, שהמשיח לא יקבל את המדינה מידי השלטון הנוכחי. ואנו רואים שהמשבר התחזק כאשר מפלגות שהתיימרו להנהיג את הציבור התבטאו בנוסח של מלחמה בכמה מעיקרי היהדות, וניסו על ידי זה למשוך מצביעים. ועתה ההתפכחות של הציבור בגלל העוול שנעשה לנתיניהו שאיפשר להוציא מהמסתור עיוותי דין רבים שנעשו לטובת קרובי שופטים וכדומה, הביא להכרה כי צריך לתקן את המצב.

ותיקון המצב הנוכחי במערכת המשפט המנוגדת לחוקי התורה הוא גם חלק משלבי הגאולה ככתוב (ישעיהו א כה,כו,כח) "וְאִשִּׁיבָה שְׁפֹטֶיךָ כְּבָרְאשֵׁינָה וְיַעֲצִיךָ כְּבַתְּזוּלָה...". (ובמגילה יז, ב אמרו חז"ל "...וכיון שנתקבצו גלויות נעשה דין ברשעים, שנאמר: וְאִשִּׁיבָה יְדֵי עֲלִיף וְאֶצְרֹף כַּבֵּר סִינַיָךְ, וכתוב וְאִשִּׁיבָה שְׁפֹטֶיךָ כְּבָרְאשֵׁינָה. וכיון שנעשה דין מן הרשעים. כלו המינים, וכולל זדים עמהם, שנאמר: וְיִשְׁבֵּר פְּשָׁעִים וְזוֹפְאִים יִזְדָּו... יְכֹלוּ". הרי שאחרי תהליך קיבוץ גלויות אמור להיות גם תיקון מערכת המשפט, שתהיה כחוקי התורה).

ואם מערכת המשפט הזו תימשך היא מעכבת את הגאולה, וכשנלחמים בה הרי זה חלק מתהליך הגאולה, בסקרים שהתפרסמו התברר שאחוזים קטנים מאוד מאמינים בבית המשפט, ורק שלשה אחוז מאמינים בפרקליטות. ובמשטרה חמשה אחוז. לכן הזמן הזה הוא ראוי לעשיית השינויים הנחוצים לקראת הגאולה.

הכשרת ההתנחלויות

כתב בעל הטורים בפרשת חיי שרה (בראשית כה, יח,ט) "עַל-פְּנֵי כָל-אָזוּי, נִפְלֵ" וסמך ליה וְאֵלֶּה תוֹכְלֹת יִצְחָק. לומר לך כשיפול ישמעאל באחרית הימים אז יצמח בן דוד שהוא מתולדות יצחק" [יאסר עראפת ימ"ש מות בפרשת שבוע זו בו נזכרת נפילת ישמעאל]. כשהשלטון האיסלאמי (הטורקים) נפל בארץ ועבר לשלטון בריטי אז התחיל תהליך ימות המשיח שאז (בתחילת שנותיו) היה אפשר לעלות לארץ ישראל. (הבריטים קבלו את השלטון מידי הטורקים, למה נבחרו הבריטים להיות ה"גשר" בין האיסלאם לנצרות בשלטון על ארץ

ישראל, כי זכותם של ישמעאל בארץ ישראל מבואר בחז"ל שהוא בזכות ברית מילה, וגם לאנגלים יש שייכות של זכות המילה, שכל בית המלוכה האנגלי נימול, שהם מאמינים שהם מזרע דוד המלך). טראמפ ממשיך את תהליך נפילת ישמעאל, בפרשת משפטים (שמות כג כט. לג) בפסוקים אלו:

לֹא אֶגְרְשֶׁנּוּ מִפְּנֵיךָ בְּשֵׁנָה אֲזוּת פְּוִתְהִיהָ הָאָרֶץ שְׂמֹמָה וְרִבָּה עֲלֶיךָ זֵוִית הַשָּׂדֶה: מִעַט מִעַט אֶגְרְשֶׁנּוּ מִפְּנֵיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנִזְוֹלֶת אֶת־הָאָרֶץ: וְשֵׁתִי אֶת־גְּבֻלְךָ בְּמִסְסוֹף וְעַד־יָם פְּלִשְׁתִּים וּבְמִדְבַר עַד־הַנָּהָר כִּי אֵתָן בְּיַדְכֶם אֶת יְשֵׁבֵי הָאָרֶץ וְגִרְשִׁתְמוּ מִפְּנֵיךָ: לֹא־תִכְרַת לָהֶם וְלֹא־לְהִיהֶם בְּרִית: לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ פְּוִתְיִזְוִטִיאוּ אֲתָךְ לִי כִי תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־יִהְיֶה לָךְ לְמוֹקֵשׁ:

בשיטת הדילוגים בדילוגים שווים התגלו המילים 'טראמפ' נשיא ארה"ב 'תשע"ז'. ויש שייכות אל הפסוקים בהם התגלו מילים אלו, שהוא התחיל בתהליך שלאט לאט הוא מכשיר את ארץ ישראל שתהיה בידי ישראל, דונלד טראמפ המסמל את העיט האמריקאי [המכונה בטעות נשר] ו'דונלד' בגימטריא הוא העיט. ונאמר (בראשית טו, יא) "וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אֲבָרָם" פירש רש"י: "וישב - לשון נשיבה והפריחה... רמז שיבא דוד בן ישי לכלותם, ואין מניחין אותו מן השמים עד שיבא מלך המשיח". הרי שמטרת העיט היא לפעול נגד הגויים, וטראמפ הגיב נגד האיחוד האירופאי ויבית הדין שלו שציוו לסמן את המוצרים שבהתנחלויות, ועשה כנגדן והכשיר את ההתנחלויות כשאמר שהם לא שטח כבוש, וזה היה בדיוק בפרשת חיי שרה בה נאמר (בראשית כד ס) "וַיִּירֶשׁ יִרְעָף אֶת שְׂעֵר שְׂנֵאִיו".

בני נח – לתקן עולם במלכות שד – י

מטרת המאמר היא לבאר את התשובה לשאלות המרובות הקיימות בפני החברה האנושית, והתשובה היא אחת, והיא: המסורת הנמצאת בידי עם ישראל, שהיא: חזרה למקור ערכי האנושות, והוא המסר האלוקי שמקיף את כל חיי היחיד והחברה האנושית, שנמסר לאדם הראשון, ושוב ניתן לנח אחר המבול, ונשלם במעמד הר סיני, שהיה המעמד ההוא, חיזוק והשלמה למסרים שנתנו לאבות האנושות: אדם הראשון ונח, ולכן המסר הזה המכונה בשם שבע מצוות בני נח, הן הבסיס לכל חובות בני האדם, לקיום החברה, להתעלות רוחנית ויצירת הקשר עם האלוקים. והוא כולל גם הטלת אחריות על עם ישראל; לפעול בכל היכולת והכישרון; שהמסר האלוקי הזה ייקלט בתוך האנושות.

משמעות תקופתנו

התקופה שלנו, היא תקופת ההכנה לאחרית הימים והיא החלה עם תקופת הרנסאנס [= תחייה בצרפתית] שהיא התקופה שאחר ימי הביניים, אחר שלטון רומי ויוון שהיו תקופות שכמעט לא היו חידושים במדע והמחשבה האנושית] והשינויים שנעשו אז וביתר עוצמה אחר המהפכה הצרפתית, שחררו את האנושות מהשעבוד של הדתות ששלטו על הערכים ועל החברה שהיו בעיקר הנצרות והאסלם. ואלו היו גם מקבילים לגלות היהודים שהיו כופים תחת השלטון ששרר בארצות הנצרות או האסלם, שלפי המסורת השיעבוד תחת האומות היה עונש על חטא שחטאו ישראל בעשיית העגל בתקופת היציאה ממצרים. (כדברי

הזוהר שהעגל היה חציו שור וחציו חמור, שזה מסמל את עשיו וישמעאל).

הרנסאנס גרם לכך שיהיה שוויון זכויות לכל אדם ובכלל זה היהודים ועקב כך התגלגלו הדברים והביאו אחר שנים רבות לשיבת עם ישראל לארצו ולהקמת מדינה יהודית. רמז לדבר שהרנסאנס היה מכשיר בידי ההשגחה לתיקון העולם היא העובדה שציור לוח 'עשרת הדברות' שעליו מתחנך כל ילד יהודי וגם ברוב בתי הכנסת הוא מצוי, זה על פי ציור של הצייר הגוי מיכאל אנג'לו, שהיה מראשי מהפכת הרנסאנס, ואף שאין זה הצורה האמתית של הלוחות שהיו מרובעות, (ומלבד שזה מסביר את עניין שני הלוחות שהם גם אחד וגם שניים, שכן אדם לחבירו ובנייא למקום חייבים להיות יחד, וכמו שנתבאר בעלון האחרון) וכנראה שזה קרה גם כדי ששנים לב לעובדה האמורה, שהרנסאנס הביא לתקופה חדשה בהיסטוריה של עם ישראל. וזה גם מתאים לדברי חז"ל (שבת פח, ב) שעשרת הדברות נהפכו לשבעים לשון כדי שכל אומה תשמע את הדברות בלשונה.

כאמור עד הרנסאנס היו הדתות – נצרות ואסלם, שולטות על החברה האנושית, ולמרות זאת, הדבר הועיל לאנושות, כי הדתות האלו נסמכו על יסודות היהדות, אף שהרבה מאד דברים שונו ונוספו גם דברים רבים המנוגדים ליהדות, וזה כמו שבאר הרמב"ם הלכות מלכים (סוף פרק יא) שהיה לדתות אלה תפקיד לקרב את האנושות לקראת המשיח, ובבוא המשיח, יכירו הכל את הזיופים שבדתות הללו, ויחזרו לדת האמת, הן המצוות שניתנו לכל האנושות. וכיוון שאנו קרובים לתקופת המשיח, לכן האנושות מחפשת את האמת, שהיא כאמור מצוות בני נח.

משמעות קרבנו של נח בצאתו מהתיבה שהביא נחת רוח לפני ה' וההשלכה מזה לדורנו.

נח הבין שה' רוצה קרבן משום שציווה אותו להכניס לתיבה ממין הטהור שבעה בלבד (שלוש זוגות ואחד בודד) מובן אם כן שהשביעי הבודד הוא לקרבן, ואם הכוונה לבעה זוגות, הבין נח משום ריבוי הזוגות שאינם רק בשביל קיום אותו מין אלא גם להקרבה. אמנם כבר לפניו הקריבו אדם וקין והבל מתוך הכרה עצמית להכיר טובה לבורא על הבריאה ועל שברא אותם. אולם קרבן זה שהקריב נח להודות על הצלתו וגם לכפר על דור המבול היה קרבן מיוחד בהיסטוריה, כשבעקבותיו באה אות הקשת המבטיחה שלא יהיה עוד מבול להשחית את העולם. הקרבן השני ההיסטורי היה האיל שהוקרב במקום יצחק. הוא קרבן המזכיר את מסירות הנפש של אברהם ויצחק, שבזכותם זכה עם ישראל למעלות וברכות רבות. ומקרניו גם נעשו השופר שתקע במתן תורה, והשופר הגדול שישמעע באחרית הימים.

והנה בימינו החלה בעולם תנועת בני נח, והם גם החלו בהקרבת קרבנות לה'. במקומות היסטוריים חשובים, בגלגל, ובהר ציון, ובתקופה האחרונה הקריב גוי בהר הזיתים, כשכוונתו לסמל את הברית שבין נח לבורא, שלדאבונינו היא מופרת ברגל גסה.

ומעשה זה התפרסם בעולם הנוכרי, ועורר התרגשות וגם סערה, כי הנצרות היא נגד הקרבת קרבנות כי הם פירשו שקרבן הוא לכפרה בלבד, ולפי אמונתם, אותו האיש כבר עשה זאת לאנושות עפרא לפומייהו ואין כפרה אחרת.

למה בימינו לא מקריבים הגויים קרבנות

טעם הרמב"ם שטעם הקרבנות למנוע הקרבה לאלילים דבר שהיה מאד נפוץ בימיהם. ומזה נבין, למה מאז זמן החורבן, סובבה ההשגחה שרוב הגויים בעולם אינם מקריבים לאלילים כבעבר [מלבד כת שמכנה את עצמה 'כת השטן' שמקריבים בעלי חיים] כי אחר החורבן, אין את בית המקדש שינטרל את הנטייה

הזו להקריב לעבודה זרה, ולכן סובבה ההשגחה העליונה, שהנוצרים ביטלו את זה בטענה שאותו האיש היה הקרבן האחרון.

קרבנות גויים במקדש, וקרבנות גויים בחוץ

כתוב (ויקרא א ב) "אָדָם כִּי יִקְרִיב" וכן 'איש איש' ודרשו חז"ל. לרבות עובדי כוכבים. שאם שלחו קרבן למקדש מקבלים אותם מהם. ואף לעתיד לבוא נאמר (ישעיה נו ז): "עֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחוֹ כִּי בֵיתִי בַּיִת תִּפְקֶה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים". וכן בישעיה (ס, ז) "כָּל צֹאן קִדְר יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי זָבוֹת יִשְׁרְתוּךָ יַעֲלוּ עַל רִצּוֹן מִן־זִבְחוֹ וּבֵית תִּפְאֲרֹתֵי אֶפְרָיִם". וכן משה אמר לפרעה שגם הוא יתן קרבנות וזבחים שיקריבו בני ישראל עבורו והמלכים הנוכרים היו שולחים קרבנות למען טובתם כמו מלך פרס, ומלכי יוון שלפני אנטיוכוס. מובא ביוסיפון שהמרד נגד רומא היה בעקבות מה שלא רצו להקריב קרבן של המלך. (ומעין מה שמסופר בגמרא בגיטין בפרק הנזקין על קמצא ובר קמצא).

הקרבת הנוכרים בעצמם חוץ למקדש

אדם הראשון הקריב קרבן, וכן קין והבל, נח, אברהם אבינו, ובמדרש הוסיפו שמה שכתוב שאברהם בנה מזבח וקרא שם בשם ה', גם הקריב קרבן על המזבח. ואחר חורבן הבית שאי אפשר ליהודים להקריב, היו גויים שהקריבו במקומם, כמו בא בדברי חז"ל, שאנטונינוס תלמידו של רבי יהודה הנשיא וכן אחד מבית המלוכה הפרסי הקריב בבבל, וכך משערים שגם הכוזרים הקריבו טרם שהתגיירו גירות גמורה.

הקרבן האמור שהוקרב בכ"ו אלול ה'תשע"ט שעורר סערה בעולם הגויי, אף בין אלו שאינם מאמינים שבהם. אולי הוא תחילתה של תקופה חדשה בעולם, שמטרתה בעיקר לעורר אותנו לבקש את בניין בית המקדש, וידוע שדברים רבים אצל עם ישראל מתעוררים קודם אצל אומות העולם, כמו שנאמר (תהלים קכו ב) "...אֲזַ יִאֲמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי" – ואז – גם אנו נאמר (תהלים קכו ג) "הַגְּדִיל יְהוָה, לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ". וגם ההתעוררות לעלייה הגדולה לארץ ישראל היתה על ידי הגויים בהצהרת בלפור, וההתעוררות היתה גם על ידי רחוקים. וכן מצאנו מפורש בחז"ל שתחילת בניית בית המקדש תהיה על ידי הגויים, במדרש שיר השירים (מן הגניזה) "הַשִּׁבְעִתִּי אֶתְכֶם, בְּזֹאת יְרוּשָׁלַם..." (ש"ש ב ז), שבועה זו למה, אלא אחת לבנין שלמה ואחת לבנין עזרא וזו לבנין העתיד, ובכולן השביע הקב"ה את האומות שיעזרו לבנותו, כדי ישאו ישראל ק"ו בעצמן, ומה האומות העושים מיראה כך, אנו שעושים מאהבה על אחת כמה וכמה..."

ואמנם, היה מקום להסתייגות מקרבנות של בעלי חיים, וכמו שאחד מגדולי הדור הקודם היה מביא כראיה לכך, מנבואת מלאכי ג' ד' "וְיִקְרְבֶהָ לָהּ מִנְזוֹת יְהוּדָה" שעיקר הקרבנות לעתיד לבוא יהיו מהצומח – מנחות, ולא מבעלי חיים, אולם כיוון שכתוב בישעיה (נו ז) "עֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחוֹ כִּי בֵיתִי בַּיִת תִּפְקֶה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים". וכן בישעיה (ס ז) "כָּל צֹאן קִדְר יִקְבְּצוּ לָךְ", הרי מפורש שהנביא מתנבא שהגויים יביאו למקדש גם צאן. לכן נראה שאדרבה עלינו לעודד בני נח שרוצים להקריב קרבן לה'. אלא שראוי להסתפק, האם להגביל אותם להקריב רק בארץ כדי שלא יתפתחו עניינים לא ראויים אם יקריבו בלי השגחה עם ישראל. וסביר גם שאם יקריבו רק בארץ ישראל תפחת ההתנגדות לכך, ויש בזה גם עניין של דרכי שלום. ויהי רצון שזוכה במהרה לבנין בית המקדש.

בפיטו זה מודגש מאוד ענין התענוג הגשמי בשבת, בכח השבת יכול האדם לקדש את החומר, בישעיה (נח יג) "...**קראת לשיבת עיניך**..." לשבת עונגי הישבת' היא עונגי, בכח השבת שאדם אוכל שותה ומתענג, ועדיין הוא 'עונגי שבת' ולא 'עונגי הכרסי'.

מה ידידות - כמה רבה החביבות. **מנוחתך**. של מנוחת השבת. שהיא בריאה מיוחדת שהיא נותנת שלוה לאדם שיכול לחוש כאילו הכל כבר עשוי ומוכן, ואין לו טרדות. **את שבת המלכה**. הלשון 'את' וכן 'מנוחתך' 'בואי כלה נסוכה' מדברים אל השבת כאל יצור חי, כי השבת היא מציאות רוחנית, והיא בריאה מיוחדת שלא כשאר ימים, עד שאפשר לחוש בכך, וכמו שמצאנו בחז"ל על פרתו של החסיד שהרגישה שכעת שבת. ועוד יש לדעת: כי כל 'יום' הוא מציאות בפני עצמה, ולכן טמא שטבל לא נטהר לגמרי עד הערב שמש, כי המציאות של יום זה פגומה, ולא נטהר עד שעבר עליו אותו היום הפגום. והשבת היא מציאות מיוחדת מכל מציאות הזמן.

שבת המלכה - הקב"ה הוא מלך העולם, והשבת שמעידה על כך היא בבחינת 'מלכה' שלו. ולכן המחלל את השבת – מלכתו של הקב"ה. חמור כל כך שנחשב כעובד עבודה זרה.

בן נרוץ לקראתך - ואז לקראת השבת, אנו רצים לקראתה ומקדימים את קבלתה. ויש שנוהגים לצאת החוצה ללכת לקראת השבת, כהולך להקביל פני אורח חשוב. וכמו שנהג האריז"ל, על פי הגמרא בשבת (ק"ט, א) "רבי חנינא מיטעף וקאי אפניא דמעלי שבתא, אמר: "בואו ונלל לקראת קצת המלכה".

ואנחנו קוראים לשבת 'בואי כלה', צאי מימות החולין, והוסיפי והרחיבי את קדושתך לתוך ימות החולין. **בואי כלה**. השבת היא בת זוג לעם ישראל, ונקראה 'כלה' ולא 'רעיה' כי היא בכל שבוע מתחדשת ככלה חדשה. **נסוכה**. מלשון נסיכות וכמו לשון מלכה הנאמרת לפני כן.

לבוש בגדי חמודות - אנו לובשים בגדים מיוחדים וחשובים לקראת השבת. בגד נקרא בלשון חז"ל 'מכבדותא', ובכך שאדם מכבד את עצמו שנראה מכובד יותר לקראת קבלתה, מראה בזה יחס של כבוד לשבת, וכמו שאדם מכין את עצמו לקראת פגישה עם מלך.

להדליק נר בברכה - שני מובנים לזה: האחד שהדלקת הנר היא מצווה לעצמה, ולא רק אמצעי לעונג שבת. ולכן תקנו לה ברכה בפני עצמה¹. השני, שהאור של שבת יש בו גם כן ברכה וכמו שמצינו בחז"ל (תענית כה, א) שנרות שבת דלקו שלא כדרך הטבע אצל בתו של רבי חנינא בן דוסא אף ששמה חומץ במקום שמן. ובבראשית רבה (פרשה יא) איתא "ר' אלעזר אומר ברכו בנר ובי היה המעשה, פעם אחת הדלקתי את הנר בלילי שבת ובאתי ומצאתי אותו במוצאי שבת דלוק, ולא חסר כלום" ויש להוסיף עוד לפי דברי הקב הישר (פרק צו) שבכל נרות של מצוה יש קדושה עליונה, ובפרט השבת שקדושתה גבוהה מכל המועדים.

ותכל כל העבודות לא תעשו מלאכה - שני לשונות נאמרו כאן, עבודה ומלאכה, עבודה היא מלשון 'עבד' - 'עבודת פרך', דבר קשה, וזה נאסר, ואף שאינה מ-ל"ט מלאכות של שבת, (וראה לשון הר"מ בפרק כ"א מהלכות שבת, "נאמר בתורה תשבות,

¹ (וידוע מה שאומרים שלכן הקפידו הגאונים כל כך על ענין הדלקת נר שבת, בשאלתות דרב אחאי יש שני שאלות על הדלקת נר שבת) כדי להפקיע מהקראים שביארו 'לא תבערו אש בכל מושבתיכם' שהפירוש הוא לא תבערו אש כלל, ולכן אנו מקפידים על הדלקת נר שיהיה דלוק בשבת, ואף מכרכים עליה כדי להפקיע מדעתם.

אפילו מדברים שאינם מלאכה חייב לשבות מהן..."). 'מלאכה' היא קלה יותר מעבודה, אבל היא משנה מציאות של דבר, וזו היא עיקר השביתה בשבת לא ליצור דבר חדש, כדי לזכור את ששת ימי בראשית שבהם נבראו שמים וארץ וכל שיש בהם, ובשבת נשלמה מלאכת חידוש העולם וה' שבת. והנה לשון עבודה נאמר בלשון עבר, כי זה עבודה קשה וכעת הוא זמן מנוחה, ואז: **'ותכל כל העבודות'** אדם צריך להרגיש שכלו כל העבודות, כי מרגיש שכל מלאכתו עשויה. ועוד **'לא תעשו מלאכה'** שאפילו דברים קלים שאדם כן רגיל לעשות גם בזמן מנוחה - לא יעשה.

להתענג בתענוגים ברבויים ושליו ודגים - ברבויים היו בסעודת שלמה, שהיא מושג לסעודה מכובדת, ושליו הוא עוף משובח ושמן במיוחד, (ראה יומא עה, ב). **ודגים** הם מאכל משובח, וכמו שמצינו שבאירועים חשובים של שמחה מביאים דגים וכמו המדרש המספר על יהודי שקנה בדמים מרובים דג לסעודת ערב יום כפור (מובא בטור או"ח תרד). וזה גם זכר לסעודת לויתן וראה בביאור הלכה (רמ"ב ד"ה זכר למן) בשם התורת חיים שצריך בשבת לעשות זכר לעתיד לבוא.

מערב מזמינים כל מיני מטעמים - קודם לשבת מזמינים ומכינים את כל מיני המטעמים, כבר לפני השבת יש מצווה לטעום את המאכלים כדי לוודא שיהיו טעימים ומענגים, מעדנים ומפנקים, ואף שאין ראוי לרדוף אחר תענוגות, השבת מקדשת את החומריות לכן ראוי אף להתענג בתענוגים. ויש בזה ענין מיוחד, להכיר את חסד ה' שחנן את האדם בחושי טעם מיוחדים ליהנות מכל מה שיש בבריאה ואף להשביח על ידי בישול, טחינה, אפייה, ותיבול וכדומה, מה שאין לבעלי חיים שניזונים בדרך כלל ממזון קבוע ומוגדר, בטעמים שווים. ובירושלמי בסוף קדושין מובא שעתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראתה עינו ולא אכל, ומסופר שם על ר' אלעזר שחשש לזה והיה קונה מינים שונים להנות מהם, ומבאר שם הפני משה, שהסיבה לכך שעתיד אדם ליתן דין וחשבון שראתה עינו ולא אכל, "משום שאינו נותן לבו לחזור אחריהן לברך ולהודות השם ב"ה שברא מינים אלו להחיות בהן בני אדם וכמו שאינו נחשב בעיניו טובתו יתעלה ב"ה" ולכן היה מקפיד ר' אלעזר לקנות מינים רבים בשביל להודות על כל מין ומין. כמו כן בשבת, ריבוי המינים הוא בשביל להכיר בחסדי ה', והשבת הוא זמן מיוחד להכיר את חסד ה' ולשבח אותו על זה, ואכן מצינו שבימי בין המצרים שיש נוהגים לברך שהחיינו רק בשבת שאז אפשר להכיר בחסדי ה'.

מבעוד יום מוכנים תרנגולים מפותמים - אף שיש ענין מיוחד להכין בערב שבת דוקא כדי שיהיה ניכר שזה לכבוד שבת, דברים גדולים אפשר לקנות ולהכין קודם כדי שיהיה אפשר להכין ברווח, ובפרט בחורף שהיום קצר ואין די זמן אזי דברים גדולים כתרנגולים מפותמים מתבשלים מבעוד יום, ויתכן ש'בעוד יום' אינו רק ביום שיש אלא אפילו לפניו. וכמבואר בפוסקים (משנ"ב ר"נ סק"ב).

ולערוך בו כמה מינים - ראה מה שהובא על 'כל מיני מטעמים'.

שתות יינות מבושמים. יש מצווה לשתות יין בשבת כדברי השו"ע (ר"י, ב) 'ירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו וראה בסימן תקכ"ט (במ"ב סק"י"א) שיש ענין לשתות בסעודה מלבד הקידוש.

ותפנקי מעדנים בכל שלוש פעמים - גם הסעודה השלישית צריכה להיות חשובה ולא רק אכילה בשביל לצאת ידי חובה. ויתכן, שהמילים 'בכל שלוש פעמים' הולכות גם על 'שתות יינות מבושמים' לומר שישתה שלוש פעמים, וכדברי הרמב"ם שכותב (פרק ל' מהלכות שבת) לקבוע סעודה שלישית על היין.

נחלת יעקב יירש בלי מצרים נחלה - המענג את השבת יזכה לנחלה בלי מצרים. מה שנזכר יעקב אבינו כי הברכה נאמרה על יעקב וזרעו, וגם נזכר שקבע את מצות תחומין, כמבואר

בבראשית רבה (פרשה יא) "אברהם שאין כתוב בו שמירת שבת ירש את העולם במדה... אבל יעקב שכתוב בו שמירת שבת, שנאמר ויחן את פני העיר, נכנס עם דמדומי חמה, וקבע תחומין מבעוד יום, ירש את העולם שלא במדה שנאמר בבראשית (כח יד) "וְהָיָה אֶרְעָךָ כְּעֶפְרַיִם וְגו'". ולפי זה מובן היטב שהאדם שמקיים את מנוחת השבת כשהוא מוגבל להיות בתוך התחומין, הרי זה קשה עליו, אבל כנגד זה זוכה שלא כדרך הטבע. ומידה כנגד מידה, כיון שמגביל עצמו להכנס בגבולים זוכה לקבל בלי גבול.

ויכבדוהו עשיר ורש - גם העשיר וגם העני צריכים לכבד את השבת, העני צריך לכבד לפי יכולתו, במאכל יכסא דהרסנא' (שבת קיח, ב) שהוא מאכל זול. וזה נאמר בלשון נסתר 'ויכבדוהו... שהחובה לדאוג שגם העני יכבד, וכמבואר שגבאי צדקה צריכים לדאוג לעני שיהיה לו ג' סעודות. (וידוע בהיסטוריה שהיו תקופות שהגויים ייקרו את מחירי הדגים כי ידעו שהיהודים צריכים לקנות דגים בשבת, ואז עשו תקנה שלא לקנות דגים כדי שהמחיר ירד, אם כן יש חובה על כל אחד לדאוג לכבוד השבת של העשיר והרש, וזו חובה המוטלת על הכלל).

ותזכו לגאולה - בזכות שמירת שבת זוכים לגאולה. וגם בזכות הצדקה שדואגים לעני וצדקה מקרבת את הגאולה (בבא בתרא י, א).

יום שבת אם תשמורו והייתם לי סגולה - במתן תורה הובטחנו שאם נקבל את התורה נהיה סגולה ופירש רש"י 'אוצר חביב', כך גם השבת שהיא יסוד היהדות והאמונה, והיא שקולה כנגד כל המצוות, וכמו שהובא בפוסקים (משנ"ב סימן סא) שצריך לכון בקר"ש את יי הדברות, ובמילים 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי יש לכוון על מצוות שבת, כי היא כנגד כל המצוות.

ששת ימים תעבדו ובשביעי נגילה - בששת הימים מותר לעבוד, ואף יש אומרים שזה מצוה ("ששת ימים תעבוד רבי אומר כשם שנצטוו ישראל על מצוות עשה של שבת כך נצטוו על המלאכה" (מכילתא דרשב"י עה"פ ששת ימים). וביאור החיוב של עשיית מלאכה ראה בספר תורה שלמה כרך ט"ז מילואים סי' יד) ובשבת אנו שמחים בשמירתה, ולא חלילה מצטערים על כך שאין אנו עובדים ומפסידים יום עבודה.

הפצץ אסורים וגם לחשוב חשבונות, הרהורים מותרים - לא רק מלאכה אסורה אלא גם דיבורי חול וחשבונות חול אסורים, אבל הרהור אינו אסור כי קשה לאדם להתגבר על מחשבותיו, אלא שמידת חסידות גם לא להרהר בענייני חול כאותו חסיד שראה פרצה בגדר וחשב לגודרה למחרת, ולא עשה כך, וזכה שעלה בפרצה צמח שסגר את הפרצה והביא לו גם פרנסה ממנו (שבת קיט).

ולשדך הבנות - דבור בענייני שידוכים מותר כי זה עסק של מצווה. מה שהוזכר שידוך הבנות ולא הבנים, ביאר מרן הגרא"ל שטינמן, כי הבנות ברשות האב לקדשן בהיותן קטנות, לא כן הבנים, שאין יכולים לקדשם בקטנותם.

ותינוק ללמדו ספר למנצח בנגינות - דבור לצורך לימוד תורה לתינוק מותר לדבר עם מלמד, אף שהוא נוטל שכר, ואין נוטלים שכר על תלמוד תורה, אלא, שמותר בגלל שמלמד את טעמי המקרא, וזהו 'למנצח בנגינות', שלכן אין זה שכר לימוד תורה שצריך להיות בחינם.

ולהגות באמרי שפר בכל פינות ומחנות - השבתות והחגים נתנו לעם ישראל כדי לעסוק בתורה, (ירושלמי שבת פי' ט"ו ה' ג'), ועל כן זהו זמן להגות בכל חלקי התורה בכל מקומות ומחנות

ישראל. ויש מפרשים 'פינות' - היא תורת הנסתר, (השייך ל'פינה' מקום מוסתר) ו'מחנות'. היא תורת הנגלה, (השייכת אל כל ה'מחנה'). וגם כולל התורה המצויה וחינוכי תורה שמצווה לחדש בשבת. (להגות מלשון מחשבה, לחשוב ולחדש אמרי שפר, חידושים נאים).

הלוחך תהא בנחת עונג קרא לשבת - יש לשנות בהליכה בשבת, להבדיל מההלוך בחול. וזאת בכדי לקרוא עונג לשבת, שבכך אדם רגוע ושליט ואינו ממהר. אבל אלו שמתענגים בריצתם וכמו בחורים - מותרים לרוץ. (שו"ע או"ח שא, ב)

והשינה משובחת כדת נפש משיבה - השינה בשבת משובחת כשתהיה כדת וכהלכה, שאין לומר שהולך לישון כדי שיוכל לעבוד במוצאי שבת, וגם נפש משיבה. למטרה שהשינה תאפשר לו ללמוד מחמת העייפות מהאכילה המיוחדת לשבת. וגם להשיב ולהשפיע רוחניות לנפש, וכדברי הגר"א שאחת מסיבות הצורך בשינה היא להשיג מה שאי אפשר להשיג בהקיץ ובשבת שיש נשמה יתירה ההשגה גדולה עוד יותר.

בכך נפשי לך ערגה - אז בשבת נפש היהודי עורגת ומשתוקקת אל ה', בגלל עונג השבת וקדושתה, הנשמה מתקשרת לבורא יותר מאשר בימות החול.

ולנוח בחיבת כשוננים סוגה - היהודי נח בשבת ויש בו אהבה למנוחה הזו, והגדרות השומרים את היהודי גם בסתר הם גדר כגדר שוננים, שאינו מעכב מלעשות מלאכה, אלא רק מזכיר את האיסור ודי בו.

בו ינוחו בן ובת - בן ובת הוא כינוי לקטנים, מצוות שבת מיוחדת בכך שאסור מהתורה שהקטנים אף שאינם חייבים במצוות יעשו בשבת מלאכה לאביהם.

עולם הבא שבת מנוחה - מנוחת השבת היא מעין העולם הבא, שאז יהיה כל הזמן יום שכולו שבת. ונהיה עסוקים רק ברוחניות.

כל המתענגים בה יזכו לרוב שמחה - בעולם הזה.

מחבלי משיח יוצלו לרווחה - בזמן חבלי משיח ינצלו שומרי השבת בזכות שמתענגים באכילת שלוש סעודות כדברי חז"ל (שבת קיח).

פדותנו תצמיח ונס יגון ואנחה - בזכות שמירת השבת תהיה הגאולה ואז לא יסבלו כמו בעולם הזה ולא יהיה צער המצוי היום.

המכון להסרת מכשול איסור תולעים לזיכוי הרבים!

ניתן להזמין הרצאות מהרב שליט"א בעניין תולעים ודרכי

הטיפול בהם 054-841-6169

***

לעילוי נשמת מייסדה בן תמרה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

***

תרומות והקדשות : 058-325-8278

ספרי רבנו על המדף: משמעות ענייני חנוכה

להשיג את הספרים בחנות "יש כיסוי" [סריגת שוורץ], מלכי

ישראל 1, ירושלים טל' 02-538-3955

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולפלאפונים מושגחים ולתגובות: אש"ל – איגוד שומעי לקחו של רבינו:

eeguds@gmail.com